Nr. 157 Wilno, wtorek 16 lipca 1918 r. Rok III.

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4. Redakcja otwarta od godz. 2—4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

WARUNKI PRENUMERATY: Rocznie — **30 mk.**, półrocznie — **15 mk.**, kwartalnie — **7 mk. 50 fen.**, miesięcznie — **2 mk. 50 fen.** łącznie z przesyłką pocztową i odnoszeniem do domu.

Zmiana adresu — **20 fen.**

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz petitowy — 40 fen., nekrologi wiersz — 80 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego" do g. 4 po poł. Po godz. 4 nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) № 7

Numer pojedyńczy 7 kop. = 14 fen. Gazeta wychodzi codziennie — z wyjątkiem dni poświątecznych.

TELEGRAMY.

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 14 lipca.

FRONT ZACHODNI.

Grupa wojsk następcy tronu ks. Rupprechta.

Na zachodnim brzegu Avre przez dzień cały trwała ożywiona działalność artylerji. Wieczorem, w połączeniu z utarczkami rekonesansów ożywiła się ona na pozostałym froncie.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Lokalne walki odbywały się w lesie Villers-Cotterets.

Wieczorem po silnem przygotowaniu za pomocą artylerji zaatakował nieprzyjaciel na zachód od Chateau-Thierry. Został on krwawo odparty.

W nocy ogień burzący był chwilami ożywionym.

Przy jasnej pogodzie, nasze eskadry napowietrzne ruszyły do natarcia za pomocą bomb na nieprzyjacielskie urządzenia kolejowe na wybrzeżu francuskiem pomiędzy Dunkierką — Boulogne — Abbeville, w okolicy Lille, St. Pol, Douleas, oraz w okolicy Crepy-en-Valois i Villers Cotterets.

Kwatera główna 15 lipca.

FRONT ZACHODNI.

Grupa wojsk następcy tronu księcia Rupprechta.

Wczoraj rano nieprzyjaciel po silnem przygotowaniu ogniowem zaatakował na południo-zachód od Yperu i przedostał się na nieznacznej szerokości do naszego pasa bojowego. Po obu stronach Lys przez cały dzień trwały działania artylerji. Wieczorem wzrosły one na całym froncie.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Pomiędzy Aisne a Marną działalność bojowa była w dalszym ciągu ożywiona. Na południe od St. Pierre Aigle i w okolicy Sovieres odbywały się lokalne utarczki piechoty.

Leutnant Löwenhardt odniósł zwycięstwo napowietrzne po raz 35 ty.

Pierwszy generał-kwatermistrz
Ludendorff.

Komunikat wieczorny.

BERLIN (15 b. m. Urzędownie) — Na południo zachód i wschód od Reims przedostaliśmy się do części pozycji francuskich.

KOM. URZĘD. AUSTRO-WĘGIERSKI.

Wiedeń, 14 lipca.

Pomiędzy jeziorem Garda a Adygą ożywiony obustronny ogień działowy. Na froncie górskim w prowincji weneckiej działalność bojowa znacznie się wzmogła. Wczoraj nasze oddziały strażnicze odparły na Sasso Rosso rekonesanse nieprzyjacielskie. Dzisiaj rano bataljony włoskie zaatakowały bezskutecznie na południe wschód od Asiago i na północ od Monte di Val Bella. Również utarczka na zachodnich stokach doliny Brenty zakończyła się dla nas pomyślnie.

W Albanji nieprzyjaciel stopniowo posuwa się naprzód ku naszej nowej linji obronnej.

Nad Dewolą odparto szwadron francuski.

Wiedeń, 15 lipca.

Na frontach górskich obustronna działalność artylerji była ożywiona bez przerwy.

Szef sztabu generalnego

BERLIN (14 b. m. Tel. pr.) — Kapitan Willy Reinhardt, dowódzca flotyli napowietrznej bar. Richthofena poniósł śmierć podczas wzlotu próbnego. Pod jego dowództwem flotyla odniosła 177 zwycięstw napowietrznych.

BAZYLEA (15 bm. Tel. pryw.) — **Koalicja zajęła półwysep Kolski oraz** znajdujące się tamże **morskie porty** nie zamarzające, obsługiwane przez kolej Murmańską. «Daily Expres» uważa zawładnięcie zatoką Kolską za zabezpieczone.

ZURICH (15 bm. Tel. pryw.) — Według doniesienia «N. Zur. Ztg.,» urzędowy **komunikat rządu finlandzkiego głosi, że rząd** nie zamierza składać nowego oświadczenia neutralności **(z powodu zatargu murmańskiego)** ale, jak i dotychczas, **będzie postępował** bezwzględnie poprawnie **w duchu neutralnym.**

Jak gazeta dowiedziała się, granica rosyjska jest całkiem zamknięta, jakoby z powodu epidemji.

WIEDEŃ (14 b.m. Tel. pryw.) Ministerjum wojny komunikuje, że z Rosji przybyło już przeszło pół miljona jeńców austryjacko węgierskich.

MOSKWA (14 b. m. Tel. pr.) — Mieszana komisja rosyjsko-austryjacka rozpoczęła swą działalność, skierowaną ku rozwiązaniu kwestji powstałych z traktatu brzeskiego.

MOSKWA (14 bm. WTB.) — Na miejsce Murawjowa **dowódzcą naczelnym nadwołżańskiej armji** sowietów, walczącej przeciwko czecho-słowakom, **mianowany** został dowódzca dywizji łotewskiej **Kazeitis.**

WASZYNGTON (14 bm. Reuter) Z powodu francuskiego święta narodowego, prezydent **Wilson skierował do narodu francuskiego orędzie,** w którem oświadcza, że Stany Zjednoczone dumne są ze swego braterstwa broni i wspólnych celów z Francją.

BERLIN (14 bm. Tel. wł.) — Agen. Havasa donosi, że Brantirg zwiedził front francuski. Oświadczył on, że wraca pod dobrem wrażeniem i jest szczególnie szczęśliwy, ze spotkania b. poddanych szwedzkich, którzy przyjęli obywatelstwo amerykańskie.

Ordynacja wyborcza do sejmu Królestwa Polskiego.

Przyszły Sejm Polski składać się będzie z dwóch Izb: Senatu i izby posłów. W państwach konstytucyjnych Izba poselska ma ogromną przewagę moralną nad Izbą wyższą (Senatem), bo ma za sobą poparcie opinji publicznej. Przeto w pierwszym rzędzie Izba poselska decydować będzie o przyszłym ustroju i ustawodawstwie polskiem, w ramach którego rozwijać się będzie społeczeństwo polskie.

Z tego powodu skład przyszłej Izby poselskiej jest dla nas zasadniczej doniosłości. Skład Izby zależny będzie od ustawy wyborczej, przeto projektom tej ustawy, które znajdują się już na warsztacie Komisji Sejmowej i za 4 miesiące mają wejść na pełną Radę Stanu, należy przyjrzeć się bardzo starannie.

Istnieją dotąd dwa projekty ordynacji wyborczej do Izby poselskiej: projekt komisji Konstytucyjno-Sejmowej i projekt rządu polskiego, wniesiony do Rady Stanu. Projekty te są prawie identyczne z wyjątkiem paru zmian ważniejszych, o których niżej pomówimy.

Według projektu rządowego ordynacji wyborczej do Izby poselskiej, głosowanie do Sejmu polskiego będzie powszechne, równe, bezpośredzie, tajne i stosunkowe (proporcjonalne). Jest to zatem—zasadniczo biorąc—ostatni wyraz postępu prawa państwowego. Prawo głosowania złączone jest z osiadłością, która wedle projektu Komisji Konst.-Sejm. miała wynosić 3 miesiące, projekt rządowy podniósł ją na rok.

Prawa wyborczego nie będą posiadali: wojskowi w czynnej służbie, kobiety, osoby pod kuratelą, ubodzy, osoby pod upadłością i osoby skazane za szereg przestępstw, w ustawie określonych (chęć zysku, nadużycia wyborcze i t. p.).

Bierne prawo wyborcze (tj. prawo być wybranym na posła) posiadać będzie każdy obywatel, który jest wyborcą bez uwzględnienia czasu osiadłości. Projekt Komisji Konst. sejmu nie wprowadził tu żadnych ograniczeń. Projekt rządowy natomiast wprowadził warunek, że kandydat na posła musi umieć biegle czytać i pisać po polsku.

Bardzo ważna w każdej ustawie jest kwestja wieku, z którym związane jest prawo wyborcze. Z tem bowiem ściśle złączona jest liczba wyborców. Zarówno projekt Komisji Konst. sejmu jako też projekt rządowy łączą czynne prawo wyborcze (prawo głosowania) z wiekiem 25 lat życia; bierne prawo wyborcze (prawo być wybranym na posła) z wiekiem 30 lat, z wyjątkiem obywateli o wyższem lub średniem wykształceniu, który nabywają bierne prawo wyborcze z wiekiem 25 lat życia.

W tych pierwszych paragrafach ordynacji wyborczej sejmowej (par. 1—9) zamykają się zasadnicze punkty prawa wyborczego, związane z osobą obywatela. Reszta paragrafów (jest ich razem aż 149) dotyczy techniki wyborów.

Strona techniczna ordynacji wyborczej jest na wskroś nowoczesna.

Ogólna liczba posłów do Izby pos. nie jest w projekcie liczebnie określona, aby uczynić zadość rozwojowi stosunków przyrostowi ludności. Liczba posłów będzie w każdej kadencji różna, z biegiem czasu coraz wyższa tak jak jest obecnie w Belgji. Ordynacja wyborcza ustala z góry 66 stałych okręgów wyborczych i powiada, że: «jeden poseł wypada na 50 — 70 tysięcy ludności». Okręgi wyborcze są obecnie tak wykrojone, że na każdy okręg wypadnie przeważnie 3 posłów (może być także mniej lub więcej, zależnie od liczby ludności), czyli okręgi liczyć będą od 160—200 tysięcy mieszkańców. Dzieląc ogólną liczbę mieszkańców przez ilość posłów— otrzymuje się t. zw. iloraz mandatowy. Gdy się przez ten iloraz podzieli liczbę ludności każdego okręgu wyborczego — dostanie się liczbę posłów na dany okręg przypadających. Jeżeli jako iloraz mandatowy weźmiemy 60,000 mieszkańców — liczba posłów do pierwszego sejmu polskiego wyniesie 198. W miarę pomnażania ludności liczba ta będzie rosnąć.

Ustawa wyborcza określa w dalszym ciągu bardzo szczegółowo, kiedy się mają odbyć wybory, jak się je ogłasza, przeprowadsa i t. p. Okres prawodawczy trwać będzie lat 5, po upływie tego okresu wybory nowe muszą być zarządzone w 15 tym dniu, od upływu 5 lat od dnia otwarcia sejmu, a odbyć się muszą najpóźniej w 82 dniu po zarządzeniu wyborów. Wybory ściślejsze muszą się odbyć w 7 dni po wyborach głównych.

Z Królestwa Polskiego.

—z—

Stronnictwo polskiej polityki demokratycznej.

Stronnictwo polskiej polityki demokratycznej ogłasza w pismach warszawskich następującą programową odezwę:

Rozwiązanie sprawy polskiej jest jednem z najtrudniejszych zagadnień politycznych; jest ono zależne od całego kompleksu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które, splatając się w coraz nowe, coraz zawilsze formy i konfiguracje, tworzą często prawdziwe węzły gordyjskie, wbrew tradycjom indywidualizmu i anarchji polskiej, staje się więc rzeczą coraz

bardziej oczywistą, że jedyną drogą wskazaną w tym labiryncie jest z jednej strony różniczkowanie się myśli narodowej w stronnictwach politycznych, z drugiej zaś skupianie się woli narodowej i narodowego czynu w rządzie jednolitym.

Na rząd ten spada obowiązek z pomiędzy zróżniczkowanych programów i wskazań politycznych oprzeć się o te, które w sposób najskuteczniejszy sprawie polskiej służyć mogą.

W ten sposób, coraz to nowe przegrupowania polityczne w społeczeństwie polskiem nie tylko nie są rzeczą szkodliwą, ale w pewnych chwilach są wprost wskazane, gdyż, przy decydowaniu przez rząd polski doniosłych kroków politycznych, rzeczą jest bezwzględnie konieczną, by każdy krok taki ze wszystkich stron był oświetlony, by nie został pominięty żaden szczegół, żaden odcień, mogący wpłynąć na takie lub inne rozstrzygnięcie sprawy narodowej.

Właśnie w chwili obecnej pewne przegrupowania polityczne stają się naglącą koniecznością. Dotychczasowy podział na tak zwanych aktywistów i pasywistów nie wystarcza. W gruncie rzeczy wszystkie stronnictwa polskie staną się wkrótce aktywistycznemi, gdyż w czasach tak poważnych bierność zupełna będzie możliwą tylko w środowiskach zupełnie apolitycznych, do których stronnictwa polityczne w żaden sposób należeć nie mogą.

Liczne szeregi jednostek, należących do kierunku demokratycznego, przy obecnym układzie stronnictw nie znajdą dla siebie odpowiedniego miejsca. Są to ci, którzy nie mogą się pogodzić zarówno z taktyką absenteizmu w budowie państwa polskiego obecnych stronnictw lewicowych, jak też pewnemi koncepcjami i metodami Centrum Narodowego, do którego składu weszło tak zwane Stronnictwo Demokracji Polskiej. Z tych względów wynika konieczność nowego zrzeszenia demokratycznego, które pod nazwą Stronnictwa Polskiej Polityki Demokratycznej, ukonstytuowało się na zebraniu organizacyjnem 26 czerwca r. b. i wybrało Kom. Organizacyjną, (Zarząd Tymczasowy).

Do składu Zarządu Tymczasowego weszli pp. Leon Chrzanowski, Roman Knoll, Wacław Makowski, Zygmunt Nagórski, Stanisław Staniszewski i Eugenjusz Starczewski.

Niemcy.

Kanclerz Rzeszy o przyszłości Belgji.

BERLIN (14 b. m. W. T. B.) — «Nordd. Allg. Ztg.» zamieszcza dodatkowe sprawozdanie z wywodów Kanclerza Rzeszy w kwestji belgijskiej hr. Hertling powiedział mianowicie, co następuje:

Co się tyczy Zachodu, to kwestja belgijska stoi obecnie, jak poprzednio, na czele. Od początku już wojny nie myślimy wcale o zawładnięciu Belgją na stałe. Jak już powiedziałem 29-go listopada, wojna jest dla nas od początku jej wojną obronną a nie zdobywczą. Wmaszerowanie do Belgji było koniecznością, do której zmusiły nas okoliczności wojenne. Również koniecznością, do której zostaliśmy zmuszeni, była okupacja Belgji.

Wprowadzenie przez nas w Belgji zarządu cywilnego odpowiada zupełnie uchwałom haaskim. Stosownie do tego wprowadziliśmy więc we wszystkich prowincjach Belgji zarząd cywilny i sądzę że nie wyszło to ludności belgijskiej na szkodę. Belgja jest w naszem ręku zastawem przy pertraktacjach w przyszłości, zastaw oznacza zabezpieczenie się od pewnych niebezpieczeństw, które oddalają się przez to że zastaw jest w ręku. Ten zastaw wydaje się więc z powrotem, wówczas tylko, gdy te niebespieczeństwa są usunięte. A więc zastaw Belgji ma dla nas znaczenie następujące: Przy układaniu warunków pokojowych powinniśmy zastrzedz sobie, aby, jak zaznaczonem już było poprzednio, Belgja nie była nadal terenem przemarszu dla naszych wrogów, nie tylko w sensie wojskowym, ale i w sensie ekonomicznym. Winniśmy przeciwnie zabezpieczyć się od ekonomicznego odseparowania nas po wojnie.

Przez swe stosunki, swą sytuację, swój rozwój Belgja skierować się winna ku Niemcom. Jeżeli wejdziemy z nią w ścisłe stosunki, będzie to całkowicie w interesie samej Belgji. Jeżeli uda się nam wejść w ścisłe ekonomiczne stosunki z Belgją, jeżeli uda się nam porozumieć się z nią w kwestjach politycznych, dotyczących życiowych interesów Niemiec, to, zdaniem mojem osiągniemy w ten sposób najlepszą gwarancję w stosunku do niebezpieczeństw, któreby mogły nam grozić z Belgji i z Anglji i Francji przez Belgję.

Z Reichstagu.

Na posiedzeniu dnia 13 bm. zakończono trzecie czytanie etatu, poczem nastąpiło trzecie czytanie projektów kredytowych.

Pos. Ebert (soc.). Naród niemiecki ma szlachetny nastrój pokojowy. Również rząd oświadczył o swej gotowości pokojowej. Ponieważ przeciwnicy wzdrygają się przed tym pokojem i coraz to proklamują wojnę aż do ostateczności więc i na ten raz zgadzamy się na wyasygnowanie środków w celu osiągnięcia pokoju.

Pos. Geyer (soc. niez.) oświadczył, że jego stronnictwo głosuje przeciwko kredytom wojennym.

Kredyty te zostają następnie uchwalone większością przeciwko głosom socjalistów; Polacy od głosowania powstrzymują się.

Prezes Izby Fehrenbach: Po za nami leży okres nadzwyczajnie wytężonej pracy. Traktaty pokojowe z Wschodem zostały przez ogół narodu przyjęte z wdzięcznością. Sekretarzowi stanu którego nazwisko figuruje na tych traktatach i który opuścił obecnie swój urząd, należy się głębokie podziękowanie. (Brawo). Nowe podatki będzie naród znosić z gotowością do ofiar. Nie możemy dać narodowi pokoju zewnętrznego, lecz nie nasza w tem wina (wołanie: bardzo słusznie). Wrogowie marzą o zniszczeniu naszego narodu. Winni oni być zawstydzeni. Ufamy Opatrzności i naszemu niezrównanemu wojsku, które stworzy podstawy do trwałego pokoju (ożywione uznanie).

Prezes proponuje odbyć następne posiedzenie 5 listopada. Otrzymuje on jednak pełnomocnictwo zwołania Reichstagu w razie potrzeby wcześniej. Porządek dnia jest w ten sposób wyczerpany.

Rosja.

Ruch antybolszewicki.

MOSKWA (11 bm. W.T.B.)—Prasa donosi: W Petersburgu lewicowi socjal - rewolucjoniści umocnili się w Korpusie Paziów. Zdobycie gmachu stało się możliwem dopiero po większych walkach, w których użyto działa i karabiny maszynowe.

MOSKWA (13 bm. W.T.B.)—Powstanie socjal - rewolucjonistów w Petersburgu zakończyło się. Niektóre gmachy mocno ucierpiały od ognia artylerji. Sytuacja w Jarosławiu jest poważna. Czesi i Słowacy są panami sytuacji od Czelabinska do Omska. Wskutek przerwania kolei żelaznej Wołgo-Bugulminskiej i wobec braku wojsk, władze sowietu opuściły Ufę i udały się do Birsku.

CHARBIN (10 bm. W.T.B.) — Herwat przeniósł swój rząd chwilowo do Grodekowa. Prowadzi on rokowania z Czecho Słowakami w Nikolsku. Wydana przezeń proklamacja wypowiada się za przywróceniem mocy wszystkich dawniejszym traktatom ze sprzymierzeńcami i neutralnymi, za skasowaniem nacjonalizacji i socjalizacji instytucji handlowych i przemysłowych i za odbudową handlu.

BERLIN (14 b.m. Tel. pryw.) — Pisma berlińskie donoszą, że wojskom czesko-słowackimu dało się zająć Kazań. Czecho-Słowacy utworzyli z powołanych przez Trockiego do wojska na Uralu, nad Wołgą i w Syberji Zachodniej czarną gwardję, która ma wzmocnić wojska czesko - słowackie. Wodzami są b. dziennikarz dr. Pavlu i pułkownik Wojciechowski; rzeczywiste dowództwo spoczywać zdaje się w ręku sztabu koalicyjnego w Charbinie. Liczba Czecho-Słowaków podaje się obecnie na 80,000 z których 10,000 poległo w walkach.

«Times» sądzi, że Czecho Słowacy panują nad całą koleją od Penzy do Władywostoku. Dzienniki spodziewają się rychłego wystąpienia koalicji.

«Voss. Ztg.» dowiaduje się, z Kopenhagi, że interwencję popiera energicznie utworzona w Paryżu «Liga ojczysta przyjaciół koalicji» pod kierownictwem Izwolskiego i Makłakowa oraz powstały w Pekinie: «Komitet rosyjski wschodnio-azjatycki». Konsulowie: amerykański, francuski i japoński w Charbinie działają w celu przyspieszenia interwencji. Przedstawiciel Czecho-Słowaków udaje się przez Tokjo do Waszyngtonu; Ameryka ma objąć kierownictwo spraw kolejowych w Rosji Azjatyckiej.

Koalicja na Murmanie.

MOSKWA (13 bm. P. T. A.) — Komisarjat do spraw zagranicznych zwrócił się do przedstawicieli Anglji w Moskwie z notą, żądając niezwłocznego cofnięcia oddziału angielskiego z Murmanu oraz protestującą przeciwko pobytowi na Murmanie angielskich okrętów wojennych.

MOSKWA (13 b. m. W. T. B.) — Wojska angielsko-amerykańskie, według informacji prasowych, zajęły całą północną część kolei Murmańskiej aż do Kiemiu włącznie i próbują posunąć się do stacji Soroki.

Według depeszy z Pietrozawodzka dowódzca naczelny wojsk koalicyjnych na wybrzeżu Murmańskiem, angielski admirał Kemp, Francuz de Lagoverant i dowódzca amerykańskich sił zbrojnych łącznie z «Sowietem» okręgowym ogłosili odezwę, uzasadniającą zajęcie tego terytorjum przez wojska koalicyjne koniecznością obrony własności koalicyjnej przeciwko Niemcom i Finlandczykom, prośbą mieszkańców o pomoc przeciwko napadom finlandzkim i zamiarem zachowania dla bezsilnej obecnie Rosji terenów nad Oceanem Północnym.

W odezwie wybrzeże Murmańskie jest ogłoszone za teren sowietów, znajdujący się pod opieką koalicji i wszelka przeciwko niemu akcja uznaje się za akt wrogi w stosunku do koalicji.

SZTOKHOLM (14 bm. Tel. pr.)— Na stanowisko dowodzącego sił bojowych koalicji, operujących na Murmanie przeznaczony jest podobno gen. Kiggel. Korespondent «Voss. Ztg.» dowiaduje się, że do Aleksandrowska przybyły świeżo trzy nowe transportowce angielskie, mające na pokładzie oprócz dwóch pułków żołnierzy terytorjalnych, kilka szwadronów jazdy i 6 baterji polowych. W Kandałakszy i Kiemiu odbywa się werbunek do wojska; żołd miesięczny wynosi 150 rb. Do szeregów wstąpiło z pośród ludności około 2 tys. Admirał Kemp udał się do Archangielska, na spotkanie przybywającego morzem prosto z Anglji Buchanana. Istniejący jeszcze w Archangielsku sowiet wezwał kolejowców linji Archangielsk—Wołogda do nieprzepuszczenia Buchanana dalej do Wołogdy.

Echa zabójstwa Mirbacha.

MOSKWA (13 b. m. Tel. pr.) — Posłowie koalicyjni zwrócili się do rady komisarzy ludowych w Moskwie, żądają złożenia dowodów, któreby poparły oskarżenie, jakoby zabójcy Mirbacha byli najemnikami koalicji. «Times» donosi, że dyplomaci zwrócili uwagę rady na ciężkie skutki takiego oskarżenia.

Nowa wiadomość o carze.

SZTOKHOLM (13 bm. Tel. pryw.) Szwedzki porucznik Barkmar; który świeżo przybył z Rosji, potwierdza, że car nie został zamordowany. Opowiada on, że przyzwoicie ubrany mężczyzna rzucił bombę do przedpokoju domu, zamieszkałego przez rodzinę cara; bomba eksplodowała, car jednak szwanku nie poniósł; sprawca uciekł.

Sprawy ukraińskie.

Stosunki dyplomatyczne z Rosją.

KIJÓW (13 b. m. Tel. pr.). — Rząd ukraiński przedsiębrał niezbędne kroki w celu zawiązania stosunków dyplomatycznych z rosyjską republiką sowietów. Mają być utworzone w większych rosyjskich miastach konsulaty, rząd ukraiński mianował już konsula do Penzy.

Czy jednak p. konsul będzie mógł objąć swe stanowisko wątpić należy: Penza bowiem, jak wiadomo objęta jest przez ruch antybolszewicki.

Włochy.

Odznaczenie Diaza.

RZYM (d. 13 bm. Tel. pryw.) — W uznaniu szczególnych zasług na polu wojennem i organizacyjnem położonych od chwili objęcia przezeń dowództwa naczelnego, gen. Diaz został przez dekret królewski udekorowany wojskowym orderem Sabandzkim, najwyższem odznaczeniem we Włoszech.

Dookoła wojny.

Wystawa wojenna.

«Holl. N. B.» podaje następującą depeszę z San Francisco: Odbywa się tu wystawa wojenna, w której bierze udział 2000 wystawców z Anglji, Francji, Belgji i Włoch. Wystawę otworzono w obecności 15,000 osób.

Ze świata.

Stolica Apostolska a Chiny.

BERN (dnia 11 b. m. Tel. pr.)— Na pierwszego posła Rzeczypospolitej Chińskiej przy Stolicy Apostolskiej mianowany został Tai - Czeng - Hing, obecny poseł w Hiszpanji i Portugalji.

Podróż powietrzna króla belgijskiego.

Agencja Reutera donosi, że belgijska para królewska przybyła dwoma hydroplanami do Anglji, przeleciawszy nad Pas de Calais.

WIADOMOŚCI URZEDOWE.

Ułatwienia komunikacyjne na terenie Ob. Ostu.

Komunikują nam:

W okręgu administracyjnym Naczelnego Wodza na Wschodzie w najbliższych dniach wejdą w życie ułatwienia w zakresie komunikacji osobowej o znacznym zakresie.

Wymagania wojskowe w stosunku do kolei są wciąż jeszcze znaczne. Muszą one górować nad wszystkiem, dopóki armja niemiecka jest na froncie zachodnim tak silnie jeszcze zaabsorbowana, jak obecnie.

O ile w tych czasach zaciętych walk Zarząd Ob. Ostu przywrócił ludności cywilnej w szerokim zakresie swobodę komunikacji, dowodzi on przez to, jak bardzo go obchodzi odbudowa gospodarcza okupowanego terytorjum. Przywrócona swoboda ruchów w najkrótszym czasie, jesteśmy pewni, odbije się w sposób dobroczynny.

Nowe zarządzenie rozróżnia tereny operacyjne i okręgi administracyjne.

W pierwszych naczelne dowództwa armji regulują samodzielnie ruch podróżniczy.

Do okręgów administracyjnych należą: Kurlandja, Litwa północna (włącznie z wojskowym zarządem powiatowym w Suwałkach), Litwa południowa i zarządy gubernjalne w Rydze i na Ozylji, w których gubernatorzy zajmują stanowiska szefów zarządu.

Najważniejszem ułatwieniem w stosunku do obecnych warunków jest przepis, że dla wszystkich podróży w tym samym o-

kręgu administracyjnym (naprzykład «Litwie północnej») wystarcza jako jedyne poświadczenie paszport Oberostu.

Paszport ten i pozatem musi być, jako dowód osobisty, stale noszony ze sobą przez każdego mieszkańca.

Na mocy tego przepisu ulegają w szczególności zupełnemu skasowaniu i specjalne poświadczenia dla jazdy do kościoła, na rynek, dla księży i t. p., i mieszkańcy mogą udawać się z jednego powiatu (kreisu) do drugiego, o ile powiaty te znajdują się w obrębie tego samego okręgu administracyjnego.

Dla jazdy do innych okręgów administracyjnych (naprzkł. z Litwy półn. do Kurlandji) będą wydawane przez naczelnika powiatu (kreishauptmanna) w obrębie władzy którego znajduje się miejsce wyjazdu po otrzymaniu uprzedniem zgody na wyjazd ze strony naczelnika powiatu (kreishauptmanna) miejsca przyjazdu, — przepustki, upoważniające do jednorazowej jazdy do określonej miejscowości i powrotu.

Przepustka może być wydana na czas dwóch miesięcy. W pilnych i specjalnie uzasadnionych wypadkach, naczelnik powiatu (kreishauptmann) może udzielić przepustki na własną odpowiedzialność bez zasięgania poprzednio zezwolenia naczelnika powiatu (kreishauptmanna) miejsca przyjazdu.

Dalej, dla wielokrotnych podróży pomiędzy rozmaitymi okręgami administracyjnymi może być wydawana stała przepustka, najwyżej na 3 miesiące. Zwracać się o nią należy do naczelnika powiatu (kreishauptmanna) miejsca wyjazdu.

Udzielanie takich pozwoleń należy obecnie do szefa zarządu, podczas gdy dotąd podlegało kompetencji zarządu Ob.-Ostu. W tym wypadku, jak i w innych szczegółach zarządzenia, jest widoczne dążenie osiągnięcia przy pomocy decentralizacji szybszego załatwiania publiczności.

Dla zmiany miejsca zamieszkania potrzebne jest pozwolenie na przewiezienie się, o które należy się zwracać do naczelnika powiatu (kreishauptmanna) lub miejscowej komendantury.

Zezwolenia na przesiedlenie się udzielają: w obrębie tego samego okręgu administracyjnego naczelnik powiatu (kreishauptmann) miejsca przyjazdu do innego okręgu administracyjnego szef zarządu, któremu podlega miejsce przyjazdu do terenu operacyjnego odnośne naczelne dowództwo armji. Po przybyciu do nowego miejsca zamieszkania paszport musi być zgłoszony w ciągu 5 dni naczelnikowi powiatu (kreishauptmannowi) lub w miejscowej komendanturze, aby mogło być dokonane sprostowanie miejsce zamieszkania.

Aby również i komunikacja pomiędzy powiatami granicznymi różnych okręgów adminictracyjnych mogła rozwijać się możliwie łatwo, zostają wprowadzone t. zw. wewnętrzne karty graniczne. Są one również dopuszczalne dla komunikacji pomiędzy miejscowościami pogranicznemi, pomiędzy okręgami administracyjnemi a terenami operacyjnemi. Karty te będą udzielane przez odnośnych naczelników powiatu na bieżący rok kalendarzowy.

Zasadniczo wewnętrzne karty graniczne winny być udzielane tylko do miejscowości odległych najwyżej o 10 kilom. od granicy okręgu administracyjnego, jednak jest rzeczą możliwą również i zwiększyć tę odległość, o ile odnośne urzędy porozumieją się co do tego.

Zakaz używania przez miejscową ludność rowerów, automobili, motocykletek i łodzi motorowych musi być zachowany, jednak obecnie zarządy wojskowe lub gubernjalne mogą zezwalać na wyjątki, podczas gdy dotąd należało to do kompetencji Ob. Ostu. Świadectwa na prawo spławiania drzewa pozostają bez zmian.

Co do «przepustek nocnych» daje się również zauważyć dążenie do ograniczenia ich do najbardziej koniecznego minimum. W interesach bezpieczeństwa publicznego nie można całkowicie wyrzec się przepustek, jednak stanowi to duże uwzględnienie położenia ludności, iż odtąd przepustki nocne będą żądane w zimie tylko od 12 do 5 rano, latem zaś od 12 do 3 rano.

«Przepustki nocne» mogą być wydawane tylko pewnym osobom i zasadniczo tylko na jedną noc.

Ze względów gospodarczych lub dla innych ważnych racji przepustki nocne mogą być wydawane na czas do 3ch miesięcy po starannem zbadaniu osobistości. Dalej mogą być wydawane stałe przepustki nocne lekarzom, dentystom, weterynarzom, felczerom, sanitarjuszom, akuszerkom oraz osobom duchownym. Urzędnicy i pracownicy władz wojskowych i administracyjnych, lub takich instytucji prywatnych, które pracują dla potrzeb armji, nie potrzebują wcale przepustek nocnych.

Opłacanie podatku stemplowego za poświadczenia, wydawane na mocy nowego zarządzenia, zostało jednolicie uregulowane, przyczym opłaty zostały znacznie zniżone. Należy zauważyć, że liczba potrzebnych dokumentów podróżnych na mocy nowego zarządzenia została i tak bardzo zmniejszona.

Opłaty wynoszą: za przepustkę — 1 mk., za stałą przepustkę — 3 mk., wewnętrzną kartę graniczną 3 mk., świadectwo na jazdę rowerem 3 mk., za świadectwo flisackie 10 mk. i za przepustkę nocną 50 fen. Inne opłaty niż powyższe wogóle nie mogą być pobierane.

Ludności dotyczy dalszy przepis, że posiadacze przepustek i stałych przepustek są obowiązani osobiście w miejscowościach, gdzie nocują, meldować się i wymeldowywać się; mianowicie albo u naczelnika miasta, albo też na wsi u odnośnych władz policyjnych, amtsvorsteherów lub ortsvorsteherów. Również i tutaj mogą być czynione ułatwienia w obowiązku meldowania się, o ile chodzi o regularnie powtarzające się podróże lub o ile posiadacze przepustek stałych są osobami pewnemi.

Naczelny Wódz Wschodu lub wyznaczony przez niego urząd może ze względów wojskowych, hygjenicznych i innych zarządzać dla całego terenu lub dla poszczególnych jego części ulgi lub ograniczenia w komunikacji podróżnej lub nocnej.

Tak dla jazdy z Wilna z powodu niebezpieczeństwa epidemji są jeszcze potrzebne aż do odwołania przepustki.

Jazda do Wilna będzie więc tak traktowana, jakgdyby Wilno tworzyło samo w sobie okręg administracyjny. Ale i te przepisy stanowią jeszcze bądź co bądź znaczne złagodzenie istniejących dotąd.

Nowe zarządzenie zastępuje cały szereg przepisów Naczelnego Wodza na Wschodzie, które były poprzednio wydane w kwestji uregulowania ruchu komunikacyjnego.

Niemieccy urzędnicy w uniformach, inni Niemcy, znajdujące się na służbie władz, poddani Rzeszy niemieckiej, pracujący w służbie pomocniczej i wreszcie niemieccy robotnicy kolejowi i telegraficzni, posiadający poświadczenie swych władz, nie podlegają przepisom zarządzenia.

O ile w ten sposób swobodna komunikacja podróżna została względnie przeprowadzona wewnątrz okręgów administracyjnych, dla podróży zaś poza granice okręgów administracyjnych zostały poczynione możliwe ulgi, przepisy, wydane co do komunikacji poza granice państwowe terenu Ober-Ostu, z Niemcami i General-Gubernatorstwem Warszawskiem, nie mogły ulec jeszcze zmianie.

Dopóki Rzesza niemiecka toczy jeszcze wojnę i istnieje znana działalność szpiegowska koalicji, nie można się wyrzec surowej kontroli komunikacji na dalekie odległości.

Warunki polityczne w obecnej Rosji wymagają takich samych urządzeń przy przekraczaniu granicy z Rosją. W tym wypadku bezpieczeństwo terenów okupowanych górnje nad wszystkiem. Częstokroć były również źle rozumiane przez ludność zarządzenia, zmierzające do odosobnienia wojskowego i cywilnego ruchu podróżnego.

Wyznaczanie specjalnych wagonów dla wojskowych powodują wyłącznie racji wojskowej, jak zapobieżeniu niebezpieczeństwa szpiegostwa. Ludność niema żadnej racji uważać ten podział za poniżenie.

Wreszcie należy wskazać na to, że również i w komunikacji nadgranicznej poza granicami terenu Ober Ostu, w tak zwanej «komunikacji granicznej na bliską odległość» istnieją ulgi. Władze mogą wydawać poświadczenia, upoważniające do dowolnego przekraczania granicy na czas dłuższy do 6 miesięcy.

KRONIKA.

KALENDARZYK.

Jutro: M. B. Szkaplerznej.
Jutro: Aleksego.
Pojutrze: Szymona z Lip.
Wschód słońca—o g. 3 m. 42
Zachód słońca—o g. 8 m. 26

Z WILNA.

— Walne zebranie członków Stowarz. robotników chrześcijańskich „Towarzysz". W ubiegłą niedzielę w sali murów kościoła św. Jakóba odbyło się walne doroczne zebranie członków kooperatywy Stow. robotników chrześcijańskich.

Zebranie zagaił ks. B. Oleszczuk, poczem na przewodniczącego powołano ks. Kustę, na sekretarza zaś d-ra B. Szniolisa.

Z odczytanego sprawozdania kasowego za r. 1917 widzimy, że kooperatywa «Towarzysz» stale się rozwija. W dniu 1 stycznia 1918 r. należało do kooperatywy — 278 członków. W okresie sprawozdawczym wpłynęło do kasy 52,998.20 mk., wydatkowano 51,622.83 mk. Pozostało w kasie na dż. 1/I 18 r. 1375.37 m. Kapitał obrotowy stanowi 1,855 rub. Bilans w dniu 1 stycznia 1918 r.—wynosił 7,786.91 m.

Sprawozdanie kasowe zostało przyjęte przez zebranie jednogłośnie. — Procentów z czystego zysku za r. 1917 uchwalono członkom nie wypłacać, lecz przelać do kapitału rezerwowego.

Budżet na r. 1918 w wysokości 4,600 m. został przyjęty przez zebranie. W zestawieniu z rokiem ubiegłym budżet zwiększono o 100 mk.

Do wiadomości zebrania podany był protokół komisji rewizyjnej, która orzekła, że sprawozdanie ułożone jest prawidłowo zgodnie z pozycjami ksiąg i dokumentów. Sporządzony wykaz stwierdził brak niektórych towarów na sumę 483 m. 12 f. Suma ta jednak stanowi mniej niż 1 proc. sumy rocznego obrotu, przeto uznaną została za normalną i możliwą do przyjęcia. Na zakończenie dokonano wyborów do Zarządu i komisji rewizyjnej.

Zarząd ukonstytuował się następujący: ks. Oleszczuk (prezes), p. Mikosza, Dr. Szniolis, p. Wielecki, p. Białomiejski i p. Pietkiewicz.

Do komisji rewizyjnej weszli: ks. Kusta, pp. Wołłejszo i Szmidt.

Zaznaczyć należy, że sklep Stow. robotników chrześcijańskich mieści się przy ul. Ś to Jerskiej № 31 i założony został w roku 1916.

— Walne zebranie członków klubu prywatnych instytucji kredytowych. W ubiegły czwartek odbyło się walne zebranie członków klubu prywatnych instytucji kredytowych. Zebranie to, jako zwołane w drugim terminie było prawomocne bez względu na ilość przybyłych członków. Na przewodniczącego zebrania powołano p. B. Malinowskiego, na sekretarza zaś p. Bujniewicza.

Sprawozdanie kasowe za rok 1917, referowane przez p. Mołochowca, zostało przyjęte przez zebranie bez dyskusji i zatwierdzone.

W roku sprawozdawczym wpłynęło do kasy klubu 3440,73 r., wydatkowano zaś 3373,49 r.

Główne pozycje przychodowe składały się: z opłat członkowskich — 543.63 r., z bilardów — 104.57 r., kart 1315,20 r., biletów wejściowych 216.52 r., dzierżawy sali 233.26 i innych. Główniejsze wydatki w okresie sprawozdawczym poczyniono na wynajęcie lokalu 740 r., opał 678.65 r. i światło 239,70 r.

Bilans na dzień 1.I 1918 stanowił 7329.65 r.

Protokół komisji rewizyjnej, stwierdzający zgodność ksiąg z dokumentami kasowymi, przyjęty został przez zebranie.

Budżet na rok 1918, w wysokości 2490 rb., zatwierdzono jednogłośnie.

Następnie poruszoną została kwestja udzielenia pełnomocnictw Radzie w sprawie przyjmowania do klubu nowowstępujących członków. Po dyskusji — projekt ów został przyjęty jednogłośnie.

Wybory na członków Rady dały następujące wyniki. Większością głosów wybrani zostali: pp. K. Rudzki, A. Beran, W Abramowicz, J. Mołochowicz, W. Kopański, L. Łukowski, A. Żukowski, Z. Rewkowski, I. Krzyżanowski, A. Głowiński, R. Ruciński i W. Skorupski.

Do komisji rewizyjnej wybrani zostali: pp. L. Rejdel, A. Luboiński i P. Jaguczański.

Zebranie zamknięto o godz. 7 m. 45 wiecz.

— Z „Kropli mleka". Po przez labirynt mrocznych korytarzy murów po-franciszkańskich dotrzeć możemy do jednej z nielicznych u nas instytucji tego specjalnego typu, — co «kropla mleka», funkcjonującej w Wilnie bez przerwy od r. 1910.

«Kropla mleka» powołana została do życia przez miejskie kuratorjum nad biednymi, — obecnie zaś stanowi organizację zupełnie samodzielną, urządzoną z dużym nakładem pracy i kosztów. Do dnia dzisiejszego zachowała ona w całokształcie swym nieodzowne zasady hygjeny, a nawet estetyki.

Frekwencja «Kropli mleka» obecnie olbrzymia.

Tłumy zalegają poczekalnie i przyboczne korytarze. W długim szeregu oczekujących na otrzymanie mleka uwagę naszą zwraca gromadka dzieci wynędzniałych, trzymających dzbanuszki w małych swych rączkach.

Pragną się docisnąć do okienka by otrzymać dla siebie przeznaczoną dozę mleka.

Ilość osób korzystających z «Kropli mleka» — wzrosła niepomiernie i obecnie sięga przeszło 800 os.

Opłata pobierana za mleko jest bardzo nizką.

Ułatwia to bezwątpienia korzystanie z tak pożytecznej instytucji szerszym masom.

Wydajność dzienna «Kropli mleka» waha się znacznie i jest w ścisłej zależności od ilości otrzymywanego mleka. W ostatnich czasach przysyłano do rozdania: mleka dobrego 120—600 litrów dziennie, mleka zaś zbieranego 180—400 litrów.

Wobec trwających upałów. mleko otrzymuje się bardzo często w stanie zupełnie kwaśnym, co stawi kierowników «Kropli mleka» w sytuacji nader przykrej.

Wydawanie mleka odbywa się codziennie 12—5 p. p. we wtorki zaś i piątki 5—10 g. wiecz., w dni te bowiem mleko dostarczane bywa w godzinach popołudniowych. Trzy razy tygodniowo, we wtorki, czwartki i soboty od g. 11—1 udzielane są przez lekarza specjalistę porady lekarskie dzieciom. Przeważają chorzy na anemję, chorobę angielską i tuberkuły.

Porad lekarskich w czerwcu udzielono 230.

Dzieciom najbiedniejszym wydawane są również bezpłatnie lekarstwa, które otrzymują z apteki miejskiej.

Zarówno porad lekarskich, jako też i mleka udziela się wszystkim biednym bez różnicy wyznania i narodowości.

Obrót pieniężny «Kropli mleka» wynosił w czerwcu 6824.95 mk. Personel pomocniczy składał się z 4-ch osób.

Kierownictwo «Kropli mleka» spoczywa w rękach d-ra Ludwika Łukowskiego.

— **Listy z Rosji.** W ciągu ostatniego tygodnia nadeszła do Wilna znaczna ilość listów, przeważnie rekomendowanych. Listy te przechodzą przez cenzurę wojenną w Moskwie i posiadają specjalne stemple i nalepki w języku rosyjskim.

Nalepki zaś na listach rekomendowanych, wskazujące miasto skąd list został wysłany, — są drukowane w języku niemieckim.

— **Powrót uchodźców.** W końcu ubiegłego tygodnia przez miasto nasze przeciągały codziennie długie obozy, z uchodźcami powracającemi z Rosji.

Powrót całych rodzin odbywa się na wozach specjalnie przystosowanych, zaopatrzonych w budy z płótna, chroniące uchodźców od deszczu i niepogody.

Cały inwentarz i dobytek uchodźców, pochodzących z gub. kowieńskiej, zostaje jednocześnie przewożony na miejsce dawnego zamieszkania.

Uchodźcy powracają przeważnie z gub. mohylowskiej. Podróż do Wilna trwa 30 dni.

— **Szpital dla obłąkanych.** Dowiadujemy się, że dawny szpital dla obłąkanych w Wilejce ewakuowany został w roku 1915 do masta Sławiańska w gub. Charkowskiej, gdzie przebywa dotąd przeszło 200 chorych, jako też cały skład personelu szpitalnego oraz bardzo cenny inwentarz ruchomy. Jaki los spotkać ma w przyszłości ten, dla naszego kraju tak potrzebny instytut — niewiemy. Gmachy szpitalu w Wilejce służą obecnie za punkt kwarantany dla powracających wychodźców, od czego naturalnie budowle, przystosowane do specjalnego celu znacznie cierpią.

— **Zabawa letnia.** Dzięki doskonałej pogodzie, która trwała przez cały dzień niedzielny, zabawa letnia na rzecz pogotowia ratunkowego dla dzieci, cieszyła się dużą frekwencją publiczności.

Podczas zabawy przygrywały dwie orkiestry, śród nich jedna zwracała ogólną uwagę. Była to orkiestra, składająca się z dziatwy ochrony Ś-to Jańskiej.

Niezwykłe zainteresowanie publiczności towarzyszyło grze w lotto. Pośród rzeczy wygranych widzieliśmy wiele fantów wartościowych. W ciągu białego dnia zdołano rozegrać zaledwie 7 serji. W przerwach pomiędzy grą w lotto, odbywały się na boisku pomysłowe zabawy dziecięce pod wodzą p. Miłomaszewskiego. Ogólne kierownictwo zabawy spoczywało w rękach p. K. Zubowicza.

Z półek księgarskich.

—s—

Wacław Teofil Husarski. „Sen o wiosennem świtaniu".

Starodawna legenda o Piaście, Popielu i apostołach — nęci oddawna poetów i jest to niewyczerpana krynica pomysłów poetyckich. Zdaje się jakby marzenie poetów szło z tego źródła ku jakiejś symbolice ostatecznej na wzór tego co uczynił Wagner w swojej Tetraloji. Ostatnimi zwłaszcza czasy badacze mitów, folkloryści itd. — przez porównanie z całym splotem legend i przesądów innych ludów — doszli do pewnych uogólnień, widząc w tych baśniach najdawniejsze koncepcje zjawisk natury, panteizm pierwotny ducha ludzkiego. I taka mogłaby być kanwa, na którejby nowy poeta osnuł swe marzenia.

Ale p. Wacław Husarski nie poszedł tą drogą. Trzyma się on tej legendy, jaką słyszeliśmy w latach dziecinnych, o Piaście Kołodzieju, o Rzepisze, o dwóch świętych co do jego chaty przyszli, o podstrzyżynach Ziemowita, o przeczuciu wiary Chrystusowej w onej chwili zamierzchłej. Autor przemawia, jako epik, który rozmiłował się w cichej sielance ludzi pierwotnych, lepszych i czystszych; dlatego jego obraz jest pełny słońca, kwiecia, pszczół brzęczenia, malowidło barwne i nie pozbawione plastyki. Historja Popiela, która stanowi cień i stronę czarną tego świetlanego obrazu, jakby umyślnie pół przemilczana. Jest tu i filozoficzne wyjaśnienie koła (wyréb Piasta); wróżby o Ziemowicie, o przyszłości Polski, o jej świetności, upadku i zmartwychwstaniu.

Język gładki i przyjemny. Możnaby powiedzieć, że jest to pseudoklasyczny romantyzm, gdyby nie nadużycie słownikarstwa, które nieco zanadto pstrzy styl autora szeregiem słów zarzuconych, nieużywanych i których waloru autor, sam nie zawsze ocenia; naprzykład mówi «na ple, u Gopłowej wody»; otóż w wyrazie Gopło, już się mieści pło; po cóż to powtarzać? Stary rapsod powiedziałby może na ple, na Gople, ale nie tak jak W. Husarski. Mimo tych usterek rzecz ładna. A. L.

KINEMATOGRAF „HELIOS"
Wileńska 38, róg Ś-to Jerskiej.

Program na 13—16 lipca 1918 r. **Pierwsze najstraszniejsze walki na Zachodzie,** bardzo ciekawe z natury. — **„WIERZ WE MNIE",** bardzo zajmujący życiowy obraz w 3-ch częściach w wykonaniu wybitnych artystów kopenhaskich. — **„FIGLARZI",** arcywesoła farsa w 3-ch częściach.
Początek: w soboty i święta o g. 1-ej, w dni powszednie o g. 4-ej pp. **Koniec** przedstawienia o g. 11-ej w.
Karty wolnego wejścia od 24 czerwca 1918 r. są nieważne.

Doktór Aleksander Wincz
po powrocie do **WILNA**
wznowił przyjęcia chorych
codziennie od g. 9—10 rano i 5—7 wieczorem. 428
Choroby wewnętrzne i dziecięce.
Zawalna Nr. 22 m. 8.

Dr. W. Kieżun
choroby wewnętrzne
specjalnie płucne i dziecięce.
Przyjm. od 10—2 i od 6—7 wiecz. w niedziele 10—12.
Przeprowadził się na ul. Garbarską 5—3. 350

Środki kuracyjne: kąpiele błotne, żelaziste, iglicowe, kwasowęglowe i elektryczne, skutecznie przy reumatyzmie, podagrze, Iszjasie, chorobach kobiecych, nerwowych i sercowych. Stacja klimatyczna. Czynna również i w zimie.
Szwajcarja pomorska.
Wspaniała przyroda!
Nadzwyczajne rezultaty lecznicze.
KĄPIELE BŁOTNE POLZIN
10 nowoczesnych kurhauzów. Dużo mieszkań pojedyńczych.
Bardzo tanie utrzymanie. Informacje udziela bezpłatnie zarząd kąpielowy. 15

Drewniana Podeszwa,
Dobroczynny zaułek. 605
Obuwie i sandałki na drewnianych podeszwach. Oddział szewcki przyjmuje zamówienia na obuwie ze skóry i skórzanych podeszwach.

Nie czekajcie! aż zrobią się dziury w podeszwach, lecz zawczasu wzmacniajcie je, smarując „REKORDEM". Cena za flakon m. 2,50. — **J. MAZURKIEWICZ,** Wilno, ul. Dominikańska № 11. —

Zarząd Stow. Spożywczego „Zarzecze"
zawiadamia swych członków, iż w niedzielę, 21-go lipca, o godz. 4-ej po poł. w lokalu jadłodajni Stowarzyszenia przy ul. Połockiej 3 odbędzie się
ogólne zebranie
członków Stowarzyszenia.
Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie za 1-e półrocze 1918 r. 2) Wnioski.
W interesie Stowarzyszenia i jego rozwoju pp. członkowie proszeni są o jaknajliczniejsze i punktualne przybycie na zebranie. Stosownie do zlecenia władzy, początek zebrania zacznie się równo o g. 4-ej i będzie prawomocnem przy wszelkiej liczbie członków.
Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą. 678

Towarzystwo właścicieli lasów w Wilnie
poszukuje
kierownika
obeznanego z handlem leśnym i leśnictwem. Konieczna znajomość języka niemieckiego.
673 Wilno, Zawalna 9.

Dr. L. IWANTER
powrócił i wznowił przyjęcia.
Choroby: **wewnętrzne i nerwowe. ZAKŁAD** elektro-leczniczy i promieni Roentgen'a
Wileńska 25 682

Dr. E. Sedlis,
choroby kobiece i dziecięce,
przyjmuje od g. 11—1 i 4—6.
Wileńska Nr. 32 m. 6.

SZKOLA TAŃCA MAKS FROST,
przeprowadził się na ul. Bonifraterską 19.1.
Przyjmuje uczni na naukę teoretyczną i praktyczną oraz dzieci od lat 6-ciu. 642

Zdrowe, dobre obiady
od g. 1—3-ej. 616
Józefa Mintowt-Czyż, Skopówka 11-11.

Suchy opał
wyborowy. Alexandrowicz, Mostowa 12—19, od g. 1—3. 589

OGŁOSZENIA
do niemieckich, polskich i żydowskich gazet po cenach redakcyjnych przyjmuje biuro **I. Karlina, Trocka 20.** 681

KUPUJĘ: 648
biżuterję, brylanty, perły, zegarki i kwity lombardowe.
Płacę najwyższe ceny.
Jubiler **GLEZER, Wielka 47.**

Mieszkanie do wynajęcia
za umiarkowaną cenę: 6 pokoi z kuchnią. Zaułek S-to Michalski 12, stróż wskaże. Informacje: Zarzecze 6—11, od 5 pp. Żórawska. 633

Osoba, posiadająca dobre świadectwa, poszukuje zajęcia przy gospodarstwie domowem, lub przy chorym w mieście albo na wyjazd. Tatarska 11 m. 4. Korycka. 647

Kupuję dywany.
M. Epsztein, Wileńska 25. 682

KUPUJĘ biżuterję, brylanty, perły, futrzane rzeczy, dywany, fortepjany, pianina, antyki, rozmaite meble, ubrania i kwity lombardowe. Płacę najwyższe ceny. Wielka № 66, Szwarc. Magazyn antyków. 648

Futra, wyroby futrzane,
palta karakułowe kupuję. Płacę wysokie ceny, oglądam na miejscu. Zwracać się do biura Karlina, Wilno, Trocka 20. 648

Do wynajęcia
2 pokoje z elektrycznością i osobnem wejściem, mogą być umeblowane, oglądać od 5 do 7 wieczór. Uniwersytecka № 9-5.
654 Korwin Kurkowska.

Z powodu wyjazdu
do sprzedania kredens, krzesła, stoły, komoda i rozmaite kuchenne sprzęty. Wiadomość: Oranżeryjna 4—1, Chalińska, 679

Mieszkanie
o 3—4 5 i 6 pokojach ze wszystkiemi wygodami do wynajęcia. Zakretowa 5-a, m. 17, od g. 12—3 po p. Oruch. 681

Do sprzedania 674
meble wiedeńskie, miękkie, pokryte pluszem oliwkowym z pokrowcami. Dowiedzieć się w mag. Zwiedryńskiego i Węcewicza, Św. Jerska.

Do wynajęcia mieszkania
z elektrycznością i wygodami 5 i 3 pokoje lub pokój umeblowany. Zwierzyniec, Wesoła 5, dr. Niedźwiecki. 668

Potrzebne mieszkanie z 5—6 pokoi z wszelkiemi wygodami i elektrycznością, na parterze, najwyżej 1-sze piętro, w centrum miasta. Oferty Janowi Meyerowi do 10-ej rano i od 4—6 pp., hotel Polski № 2. S-to Jerska. 675

Magazyn J. Kruszyńskiego,
Wielka 47.
Otrzymano świeże wyborowe owsiane kakao. 671

Buchalter lub buchalterka
całkiem pewni w zamykaniu rachunków, jako też wprawni buchalterzy i buchalterki natychmiast otrzymać mogą zajęcie. Szczegółów dowiedzieć się można: Arbeitstuben, Subocz 20, od g. 9—10. rk

Student 2-go kursu instytutu inżynierów dróg komunikacji poszukuje odpowiedniego zajęcia. Raduńska 26—1, K. Liksza. 665

Krawiec G. Butowt, Św. Jańska № 18. Przyjmuje roboty w zakres fachu wchodzące i wszelką reparację. 632

Dorożkarz jest proszony o zwrot za wysokiem wynagrodzeniem jedwabnego szalu, który w niedzielę wieczorem został zapomniany podczas jazdy z ul. Subocz do teatru Toni Steinman, Subocz 6-a m. 8. 677

Dziś na obiad
prosiak pieczony. Obiady domowe. Wielka 37—1, Orzelska. 678

Dwóch pokoi
z elektrycznością i wodociągiem poszukuję w centrum miasta. Ul. Miła 7, Hagentorn. 666

Zgubiono
dn. 14 bm. idąc z kościoła św. Jakóba paszport na imię A. Rzewuskiego, receptę i około 5 rb. Łaskawy znalazca zechce zatrzymać u siebie 5 rb., a zwrócić paszport i receptę. Podgórna 7, Rzewuski. [664

Marmeladę owocową na cukrze, miód, kawę mieszankę 3 m. 50 fen. funt, olej do smażenia poleca **WĘCEWICZ i ZWIEDRYŃSKI,** S-to Jerska 7. 601

Mieszkania do wynajęcia
z elektrycznością i wygodami. Kalwaryjska 9, wiadomość u właściciela. Żukowski. 611

Sprzedam meble salonowe. Tyzenhauzowska 14—1, od g. 10—2, Urbanowicz. 618

Różne mieszkania do wynajęcia od 1-go sierpnia. Jedno z dużą salą może być na zakład naukowy. Wileńska № 28, Malinowski. 626

Gufrowanie i plisy. 17 lat służyłem moim pp. klijentom w Wilnie, i po przerwie znowu mogę służyć, kto raczy zgłosić się z obstalunkiem. Adr.: ul. św. Anny d. № 7. m. 25. W. Sapkowski. 629

Ogród owocowy towarzystwa ogrodniczego «Spójnia» do wydzierżawienia, obejrzeć można przy ulicy Bernardyńskiej № 12. O warunkach zgłaszać się: Derewnicka № 2, m. 5, gmach elektrowni miejskiej od 8 do 12 godz. w południe.
641 Kurczyn.

Sprzedam stół do jadalnego pokoju, stolik pod samowarek, komodę, szafę do ubrania, koronkę czarną na suknię. Św. Jerska 19—12 od 11—3 p. p. Sakowicz. 632

Do wynajęcia część mieszkania: 3, 2 lub 1 pokój z elektrycznością i wygodami, kuchnia wspólna. II Junkierska 31—5, naprzeciwko browaru Szopena. L. Sienkiewicz. [662

Druk i nakład drukarni wydawniczej ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) 7.

Odpowiedzialny za redakcję St. Łukaszewicz.